

УДК 339.152

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ПЕРСПЕКТИВИ ПРОДАЖІВ НОВОГО ТОВАРУ ПОБУТОВОЇ ТЕХНІКИ

К. О. Григоренко¹, І. А. Парфентенко²

¹ магістрант кафедри ЕКММ, НТУ «ХПІ», Харків, Україна

² старший викладач кафедри ЕКММ, НТУ «ХПІ», Харків, Україна
parfentenko2408@mail.com

Розробка і виведення на ринок нових видів товарів побутової техніки завжди пов'язана із значними витратами і потребує ретельного техніко-економічного обґрунтування, заснованого на оцінці їх якості (споживчої привабливості) і конкурентних цін, які можуть бути на них встановлені[1]. Ця оцінка може бути зроблена на засадах дослідження існуючих пропозицій на ринку товарів аналогів і позиціонування на цьому ринку нового товару, перспективи якого оцінюються[2, 14].

Метою роботи є створення методики оцінки припустимої конкурентної ціни на новий товар та обсягу продажу, виходячи з його якості, що очікується, та з урахуванням обсягів продажів, якостей та цін на товари аналоги[3, 356].

Зазначимо через n кількість видів товарів, що пропонуються на ринку. Оскільки побутова техніка належить до товарів попереднього вибору, то послідовність номерів товарів, упорядкованих за зростанням їх цін, $p_1 < p_2 < \dots < p_{j-1} < p_j < p_{j+1} < \dots < p_n$, співпадає з послідовністю номерів, упорядкованих за зростанням їх якості $q_1 < q_2 < \dots < q_{j-1} < q_j < q_{j+1} < \dots < q_n$.

Покупці схильні вибирати товари за моделлю резервованих цін. На ринку з резервованими цінами кожен споживач k визначає максимальну суму грошей S_k , яку він здатний заплатити за покупку. Споживач купує товар j найвищої якості з тих товарів, ціна на який не перевищує резервованої ціни: $q_j = \max\{q_k \mid p_k \leq S_k, k = 1, 2, \dots, n\}$.

Позначимо як $F(p)$ функцію розподілу резервованої ціни. Її значення визначають кількість усіх споживачів, у яких резервовані ціни не перевищують деякого значення p . Очевидно, що функція $F(p)$ є такою, що не убуває із зростанням p , причому її значення обмежені зверху величиною m кількості потенційних покупців. У випадку поведінки покупців за моделлю резервованих цін виявляється, що $v_j = F(p_{j+1}) - F(p_j)$ ($j=1, 2, 3, \dots, n$), $F(p_{n+1}) = m$, де v_j - річний обсяг продажу товару j , p_{n+1} - максимальна резервована ціна у споживачів. Якщо на інтервалах $[p_j, p_{j+1}]$ ($j=1, 2, 3, \dots, n$) провести лінійну інтерполяцію функції $F(p)$ розподілу резервованої ціни, то вона приймає кусочно-лінійну форму.

Позиціонування нового товару s полягає в оцінці його якості q_s та знаходженні таких товарів j та $j+1$, що $q_j < q_s < q_{j+1}$. Тоді конкурентна ціна p_s на новий товар повинна задовольняти умові $p_j < p_s < p_{j+1}$. Обсяг продажу складе величину $v_s = F(p_{j+1}) - F(p_s) = F(p_j) + v_j - F(p_s)$. З урахуванням інтерполяції функції $F(p)$ маємо:

$$F(p_s) = F(p_j) + v_j \frac{p_s - p_j}{p_{j+1} - p_j}, \quad v_s = v_j \frac{p_{j+1} - p_s}{p_{j+1} - p_j}.$$

Отже для прогнозування обсягу продажу нового товару s необхідно отримати дані про ціну та обсяг продажу товару j , який має більш низьку якість, ніж товар s , а також про ціну p_{j+1} товару $j+1$, якщо $j < n$, або про максимальну резервовану ціну p_{n+1} , якщо $j = n$, тобто коли товар j має найвищу якість серед існуючих товарів.

В основу запропонованого підходу до оцінки якості товарів покладено метод аналогів, який використовується в ціноутворенні на ринках монополістичної

конкуренції. Цей підхід виходить з того, що покупець, вибираючи товари з множини $\{1, 2, \dots, n\}$ товарів, що реалізуються на ринку, порівнює між собою, з одного боку, встановлені на них ціни C_j ($j = 1, 2, \dots, n$), а з іншого боку, - m характеристик їх корисності (цінності).

Вважається, що якість (споживча цінність) кожного товару збігається з конкурентоспроможною ціною, при якій забезпечується достатньо високий рівень збуту усіх товарів аналогів. Тому оцінка споживчої цінності кожного конкурентоспроможного товару j відповідає його ринковій ціні, яка знаходиться в залежності від значень $X_{j1}, X_{j2}, X_{j3}, \dots, X_{jm}$ характеристик цього товару: $C_j = f(X_{j1}, X_{j2}, X_{j3}, \dots, X_{jm})$, де f - монотонно зростаюча функція споживчої цінності товару.

Характеристики товару є показниками, які в кількісній формі оцінюють привабливість товару за всіма m аспектам його дослідження покупцем. Деякі аспекти товару відображаються безпосередньо його об'єктивними технічними властивостями: ємність холодильної камери (для холодильників), розмір діагоналі екрану (для телевізорів), потужність двигуна (для автомашин). Збільшенню значень цих показників відповідає зростання споживчої цінності товару. Ці показники в ході оцінки виступають як характеристики споживчої цінності товару. У той же час, товари розглядаються і в таких аспектах, за якими відповідні властивості товарів не мають безпосередньо кількісного вираження: зовнішній вигляд, (дизайн), зручність в експлуатації і т.п. Для обліку таких властивостей необхідні кількісні оцінки їх привабливості з боку фахівців. Отримані оцінки і будуть визначати відповідні характеристики товарів.

Функцію f споживчої цінності зручно вибирати в наступній формі:

$$f[\alpha](X_{j1}, X_{j2}, X_{j3}, \dots, X_{jm}) = \alpha_0 \prod_{i=1}^m (X_{ji})^{\alpha_i}$$

де $\alpha = (\alpha_0, \alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_m)$ - вектор невизначених параметрів функції $f = f[\alpha]$. Ідентифікація функції $f = f[\alpha]$ здійснюється шляхом пошуку такого значення $\alpha^0 = (\alpha_0^0, \alpha_1^0, \alpha_2^0, \dots, \alpha_m^0)$ вектору α невизначених параметрів, який забезпечує мінімум відхилень розрахункових і фактичних цін товарів. Вектор α^0 може бути знайденим за методом найменших квадратів.

Розрахунки параметрів функції споживчої цінності деяких видів телекомунікаційної техніки показують, що поряд з предметними характеристиками цих товарів на їх споживчу цінність (якість) значно впливає імідж виробника товару. Споживачі розглядають брендові товари відомих виробників як престижні, що мають гарантовану якість і довговічність.

Список літератури:

1. Составление прогноза продаж [Електронний ресурс]. - Режим доступу: Memosales.ru/planirovanie/sostavlenie-prognoza-prodash
2. *Владимиров О.Ю., Заруба В.Я., Парфентенко І.А.* Формування напрямків розробки нових товарів у системі стратегічного маркетингового планування підприємства. Маркетинг: теорія і практика. Збірник наукових праць Східноукраїнського національного університету №9. - Луганськ: Видавництво Суну, 2003. С. 13-20.
3. *Кубишина Н.С., Ковальчук Т.В.* Оцінка ідей нового товару на промисловому підприємстві [Текст] / *Н.С. Кубишина, Т.В. Ковальчук* // Збірник наукових праць Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». - К.: ТОВ ВД «Екмо», 2015. — No 12. — С. 355-361.